

Nr 207.

Av herr **Bolander**, om skrivelse till *Kungl. Maj:t* angående befrielse för de i 12, 14 och 15 §§ av förordningen angående försäljning av brännvin avsedda bolag från skyldigheten att erlægga kommunalutskylder.

Vid 1916 års riksdag väcktes två likalydande motioner, den ena i första kammaren, nr 64, av herr Johannes Åkesson, och den andra i andra kammaren, nr 165, av herr S. Jönsson i Fridhill, i vilka motioner hemställdes, att riksdagen måtte besluta sådant tillägg till 12 § i förordningen om beviljning av fast egendom samt av inkomst, att sprithandelsbolag frikallades från utgörande av inkomstbeviljning.

Motionerna blevo hänvisade till bevillningsutskottet, som i avgivet betänkande hemställde, att desamma icke måtte föranleda till något riksdagens beslut. Flera reservanter inom utskottet föreslogo emellertid, att riksdagen i anledning av motionerna ville i skrivelse till *Kungl. Maj:t* anhålla, att *Kungl. Maj:t* måtte uppdraga åt kommunalskattekommitterade att utreda, på vad sätt och under vilka former brännvinsbolagens kommunala skatteskyldighet må upphöra.

Första kammaren biföll utskottets förslag, under det att andra kammaren i huvudsak biföll reservationen med viss ändring av själva formuleringen.

De i ovannämnda motioner åberopade skälen för det ifrågasatta tillägget i bevillningsförordningen äga allt fortfarande samma giltighet som förra året, varför jag anser att förslag i samma syfte bör framläggas även vid innevarande års riksdag. Jag finner det onödigt att här återupprepa, vad herrar Åkesson och Jönsson anfört dels i motionerna och dels vid ärendets behandling i kamrarna, utan tillåter jag mig att hänvisa till förra årets riksdagshandlingar.

Emellertid vill jag här framhålla, att frågan om brännvinsbolagens

befriande från kommunal skattskyldighet är av synnerligen stor betydelse för nykterhetens befrämjande inom en del av landets kommuner. Från vissa håll göres kanhända gällande, att ifrågavarande spörsmål är att betrakta icke som en nykterhetsfråga utan endast som en kommunal beskattningsfråga. Detta påstående vågar jag dock på det bestämdaste bestrida, ty inom en del mindre och medelstora städer och köpingar utgör den kommunalskatt, som vederbörande brännvinsbolag har att erlægga, en så avsevärd del av kommunens inkomster, att många av kommunens invånare, som eljest helst skulle se, att sprithandeln inom samhället upphörde, utslutande av ekonomiska skäl finna sig föranlåtna att medverka till förnyade beslut om sprithandelns fortsatta bedrivande inom kommunen. Det har till och med förekommit, att organiserade nykterhetsvänner inom de kommunala representationerna av skäl, som jag nyss omnämnt, ansett sig nödsakade att biträda ett dylikt beslut.

Förslaget om att befria brännvinsbolagen från erläggande av kommunalutskylder innebär ett konsekvent fullföljande av de utav statsmakterna förut fattade besluten om indragning till statsverket av kommunernas andelar i brännvinsförsäljningsmedlen, vilka beslut tillkommit i syfte att därigenom frigöra kommunerna från det ekonomiska beroendet av brännvinshandeln. De skäl, som anfördes för här omnämnda beslut, kunna också med samma styrka åberopas för ett förslag sådant som det av herrar Åkesson och Jönsson vid förra årets riksdag framlagda.

Reservanterna i bevillningsutskottet synas icke hava velat biträda motionärernas förslag i oförändrad form, huvudsakligast av den anledning, att vissa kommuner, för den händelse brännvinsbolagen ej behövde erlægga kommunalskatt, komme att gå miste om en sådan betydande inkomst, att de därigenom till en början åtminstone skulle råka i ekonomiska svårigheter. Detta är givetvis ett skäl, som måste beaktas och vartill hänsyn ovillkorligen måste tagas, då det gäller att åstadkomma en sådan förändring som den av motionärerna åsyftade. För att minska de här antydda svårigheterna för kommunerna skulle det ju vara lämpligt att lösa frågan på det sätt, att kommunerna bereddes ersättning för mistad skatteinkomst efter i huvudsak samma grunder, som tillämpades vid fastställandet av den för indragna brännvinsförsäljningsmedel nu utgående ersättningen. Därest beslut kommer att fattas om kommunal skattefrihet för brännvinsbolagen, borde enligt mitt förmenande ersättning utgå till samtliga de kommuner, där detaljhandeln med brännvin äger rum vid den tid, då sådant beslut kan komma att tillämpas. Ifrågavarande ersättning skulle ju lämpligen kunna bestämmas efter en fallande skala samt utgå under tiden till och

med det år, då staten enligt Kungl. Maj:ts nådiga förordning av den 18 juli 1913 för sista gången utbetalar ersättning för indragning av brännvinsförsäljningsmedel. Genom att ordna frågan på sätt jag här angivit, skulle båda ersättningsbeloppen årligen kunna utbetalas i ett sammanhang, varigenom statskontorets arbete i och för utbetalningen till kommunerna skulle i väsentlig mån kunna underlättas.

På grund av vad jag sålunda anfört, får jag härmed vördsamt hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta utarbeta och för riksdagen framlägga *dels* förslag till sådana förändringar av nu gällande författningar, att de bolag, som enligt bestämmelserna i 12, 14 och 15 §§ i Kungl. förordningen den 9 juni 1905 uteslutande hava till ändamål att idka handel med brännvin, varda befriade från skyldigheten att erlægga kommunalutskylder, *dels ock* förslag om ersättning till vederbörande kommuner för den genom nyssnämnda bolags skattefrihet förorsakade minskningen av de till kommunerna inflytande utskylderna, vilken ersättning lämpligen torde böra utgå efter en fallande skala under ett visst antal år, exempelvis till och med 1935.

Stockholm den 26 januari 1917.

Alfred Bolander.

